

V

-- 2011

№ 2015

84.4 УКР кр.

4-59

Людмила ЧИЖОВА

Перше видання

Повітряний дозор... (faint text)

Людмила Чижова... (faint text)

... (faint text)

Води живої джерела

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

340815

м. Миколаїв
1994 р.

Щиро дякую управлінню культури обласної
державної адміністрації у виданні цієї книги.

Переднє слово

Повернення до джерел народного буття, наших українських традицій та моралі вимагає, перш за все, чисельних публікацій, статей, книг та збірників. Своє місце серед них займуть і поетичні твори, присвячені нашим традиціям, святам, звичаям.

Збірка Людмили Чижової певною мірою доповнює вже опубліковані матеріали. В ній зібрані її самобутні поезії, які також можна використати на вечорах, святах, у школах, як матеріал до прилучення наших земляків до вікових народних традицій. Вірші написані з любов'ю, з замилюваннями народними традиціями, і ця любов авторки, безперечно, передається юному поколінню. Сяйво любові до матері, та батька, до родинного тепла, до рідної мови та своїх предків, прагнення зберегти й передати новим поколінням материну науку та народне мистецтво, відродити забуті, великої моральної сили народні звичаї — усе це робить збірку Людмили Чижової дуже вчасною, потрібною. Хай вона прийде у школи, дитсадки, клуби, бібліотеки, громадські організації, які дбають про національне відродження рідного народу та становлення його самосвідомості.

Миколаївська крайова організація Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка підтримує прагнення авторки докласти й своїх сил до просвітницької роботи і пропонує збірку Людмили Чижової «Води живої джерело» усім, хто також прагне працювати на цій неозорій ниві.

Валерій БОЙЧЕНКО,
письменник, голова Миколаївської крайової «Просвіти».

Із відгуку на рукопис книги Людмили Чижової «Води живої джерело»

Збірка Людмили Чижової природно витікає з наших давніх традицій. Цикл віршів скомпозований за окремими святами, досить точно репрезентує духовний мікросвіт, не порушує ту глибоку гармонію.

Тому збірка викличе певний інтерес, оскільки у нас не так і густиться поезії з цієї теми.

Василь СКУРАТІВСЬКИЙ,
письменник, народознавець, головний редактор журналу «Берегиня».

НАШ РОДОВІД

Якого ми роду?
Чие в нас коріння?
Яке у нас дерево —
Наш родовід?
Ми знаємо тільки
Від себе до діда.
У славне минуле
Згубили ми слід.
Без цього коріння
Зачахне калина,
Забуде людина
Все мудре й просте.
Як матері мову
Зневажить дитина,
То кукіль на ниві
Життя проросте.
То ж дай, Боже, сили,
Дай воду живу нам
Скропити те дерево —
Наш родовід.
Віродимо славу,
Безсмертя народу —
І велчі наші
Здивується світ.

РІДНА МОВА

Мово моя, мово,

Гілка калинова!

Як струмок весняний,

Ніжне кожне слово.

Мов барвінку просинь,

Мов багряна осінь,

Кожне твоє слово

Радість нам приносить.

Всі слова сплетуться

У вінок чудовий

І розквітне ясно

Моя рідна мова.

СМУТОК КАЛИНОВИЙ

Чом сумуєш, калино,
Білий цвіт розгубила,
Гілочки нахилила
До самої води?
Ти від часу стрімкого,
Ти від вітру лихого
Ні розради, ні жалю
Ніколи не жди.
Час суворий поспішно
Цвіт понівечить ніжний,
А красу твоїх ягід
Вкриє снігом зима.
Всю тебе поморозить,
Всю тебе замордує.
Схочеш гірко поплакати —
Ні сльозинки нема.
Будуть гарні дівчата
Твої грона ламати,
Оживеш ти, калино,
На тонкім рушнику.
Будуть пісню співати,
Будеш ти розквітати
Цвітом чистим і першим
У весільнім вінку.

Мистецтво вишивки — прадавня культура рідного народу

МАТЕРИНСЬКА НАУКА

Виростала донька — вчила її мати,
Щоб змалечку вмiла гарно вишивати.
— Дивись, моя доню, вишивки основа —
На бiлому полотнi нитки кольоровi.
Дивно так переплелись чорнi та червонi
На весiльнiм рушнику — калиновi грона.
Придивись уважно: кvити бiля хати
Просяться на полотно — красу передати.
А птахи у гаю-то людськiй душi,
Вишити їх пiсню, моя доню, мусиш.
На дiвочих сорочках пишнi кvитнуть ружi
Ясно вишитi вогнем, на сонечко схожi.
Нареченому сорочку, як iти до шлюбу,
Вишивають зелен-листом могутнього дуба.
В бiле поле подушок яскраво та мило
Заплелися чорнобривцi вишитi умiло.
А на скатертинi, в дивному узорi,
Розкvитли троянди — не кvити, а зорi.
Пам'ятай ще, доню, пов'язанi тiсно
У життi майстринi вишивка та пiсня.
Бо як заспiваєш, все навкруг всмихнеться,
I пiсня з нитками в оберiг сплететься.

Витинання з паперу — давній вид народного
мистецтва

В И Т И Н А Н К И

Пігаревій М. І.

Майстриня подих

Загамувала.

З паперу диво

Все витинала.

Вправність з натхненням

Переплелася,

Щоб мрії давні

Її збулися.

Казковим дивом

Зачарувала,

Про все на світі

Розповідала.

Жіночі руки

Та пожиць криця —

Видіння щастя

Таки здійсниться.

Бо візерунки

Оті з паперу

У світ прекрасний

Відкринуть двері.

СИНОВА СОРОЧКА

Вишивала мати
Синові сорочку,
І любов вклала
В кожну стьожку-строчку.
Сине з жовтим клала,
Чорне додавала,
Горе материнське
В голку засиляла.
Все вона чекала,
Все надію мала
І листи пожовклі
Кожен день читала.
Вишиває мати
Синові сорочку,
Знизу дошиває
Вогневі рядочки,
Вогневі, мов спогад,
Гострий біль за сином.
В'є червону нитку,
Прикладає синю.

П О В І Р ' Я

В степу ми рвали деревій,
Непоказні, уперті квіти,
Щоб повернувся ти живий
Обов'язково цього літа.
Ми кожен день міняли воду
І вибігали край села
На ту вузесеньку стежину,
Що прямо із війни вела.
Чотири постаті маленькі
Стояли довго в темноті.
Ми виглядали, ми чекали
Тебе з далекої путі.
Ти повернувся молодий,
З такими гарними вусами.
Наш рідний, і чомусь чужий,
І птахою упала мама.
Пройшло багато літ і зим,
Уже давно онуків маю.
Та все ж я ставлю деревій,
Коли з доріг когось чекаю.

Х Х Х

Народилось у матері трое синів
І вона, за прадавнім повір'ям,
Посадила на згадку для них ясени
На своєму малому подвір'ї.
Підростали, мов діти шуміли вони
На подвір'ї старім край дороги.
І журилася мати, що вперті сини
Їй приносять все більше тривоги.
Разом з хлопцями вгору тягнулись вони,
Разом горе зустріли велике.
І пішли в час суворий змужнілі сини
Бити ордища кляті та дикі.
Ясени берегла від біди, мов дітей,
Разом з ними з війни виглядала.
В день зимовий чужинська ворожа рука
На дрова ті дерева зрубала.
Закінчилась війна, повернулись сини,
Й не впізнали ні неськи, ні хати.
І на місці, де буйно росли ясени,
Дім новий почали будувати.
І в синів народились свої вже сини,
І вони, за прадавнім повір'ям,
Посадили на згадку для них ясени
На своїм гомінливім подвір'ї.

Х Х Х

Світлій пам'яті моєї мами

В нашій білій хаті
Пустка проглядає.
Пішла від нас ненька,
Назад не вертає.
Назад не вертає,
Дороги не має,
Сонечко сховалось —
Горе серце крає.
Стиха у віконце
Гілочка схитнулась,
Може, наша ненька
Птахою вернулась?
Птахою вернулась,
За віконцем квилить:
Ой як буде тяжко
Її дітям милим!

ПУСТИ, МАТУСЮ, НА ВЕЧОРНИЦІ

Мамо, матусю,
Пусти із хати.
На вечорниці
Кличуть дівчата.
Вже й соловейко
Тьохка у гаю.
Пусти, рідненька,
Тебе благаю.
Дарма не буду
Я там гуляти.
Візьму сорочку
Довишивати.
Бо прийдуть хлопці,
Будуть дивитися,
Хто в господині
Із нас годиться.
Прийшла до мене
Пора дівоча.
Я свою долю
Зустріти хочу.
У вишиванку
Гарну вберуся,
Музики грають,
Пусти, матусю!

РУШНИКИ

Вишувала рушники

Всі дівочі ночі,

Як почувла я слова:

— Свататися хочу!

На весільних рушниках

Розквітали квіти,

Як благав коханий мій

На хвилину вийти.

Вже готові рушники

Старостів в'язати.

Чом вони не завертають

До моєї хати?

КОЗАЧЕ, ПРИЇДЬ...

Козаче, приїдь
Конем вороним,
Конем вороним
Та шляхом курним.
Нехай стане кінь
На вузькому мосту.
Стрічку я йому
В гриву заплету.
Піднесу я коню
З джерела води,
Накину йому
З шовку поводи.
Нехай вся моя
Бачить родина,
Що доля мене
Та й не обмина.
Козаче, візьми
До себе в сідло,
Завези мене
У своє село.

НЕ СЛУХАЙ ІХ, СЕСТРО!

Піч колупає
Наша сестра Ганна
І вона сьогодні,
Як ніколи, гарна.
Рум'янець палає
І оченьки сяють,
На покуті в хаті
Старости сідають.
Поважно сідають,
Складно промовляють,
Нашу сестру старшу
Заміж умовляють.
Не слухай їх, сестро
Бо то чужі люди,
Заберуть з собою
І ти нас забудеш
Рушники з поклоном
Ганна подавала,
Хлопцеві чужому
Хустку пов'язала

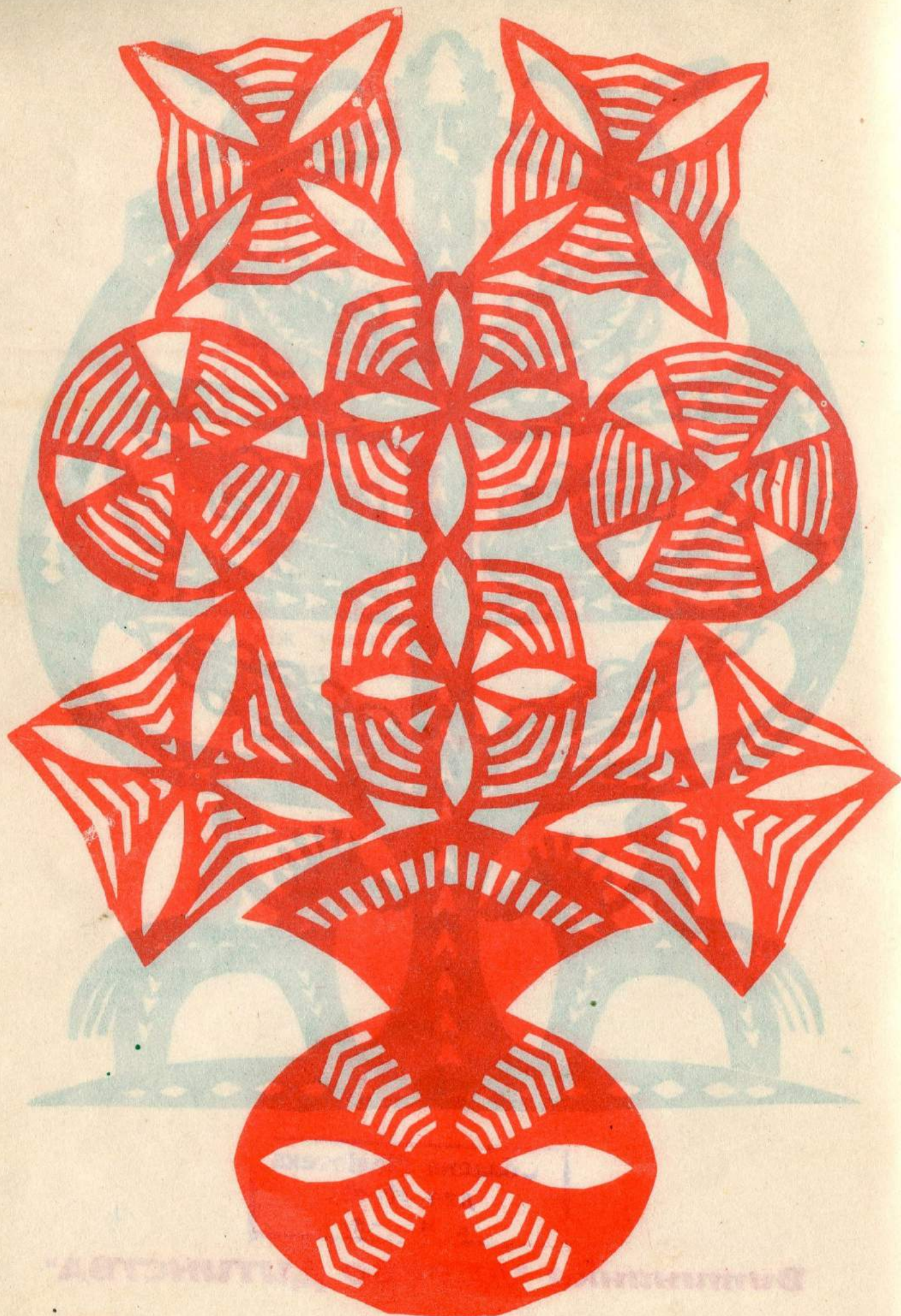

Обласна бібліотека
для дітей
м. Миколаїв

Витинанка "ДЕРЕВО ДИТИНСТВА"

Витинанка "ДЕРЕВО ДИТИНСТВА"

Витніанка "КВІТКА-БЕРЕГІНЯ"

ВІД СВЯТА ДО СВЯТА

340815

БЕРЕЗІВ
ЗНМОБФ

Савва Миколайович Березів
Знаменитий діяч української культури

Бесіди з народом
Колонію поїмає
І знову до нас
Там, в Україні
Нам, дітям, до роботи
Величезна
Молодий мислитель
Піднімає прапор

Стрітення, громниці, зимобор (15 лютого)
«Лютий зиму на ніч замикає, а березень весну в гості припрошує».

(Народне прислів'я)

З И М О Б О Р

Зима з літом зустрічається,
Побороти намагається.
Півень воду п'є на порозі —
Значить літечко у дорозі.
Птиця до гнізда обертається,
Хлібороб до плуга придивляється.
Та надіється, що скоро весна,
Бо на Стрітення далина ясна.
Випав тихий день без пороші
На врожай зернових хороший.

«Березень березовим віником зиму вимітає, а весну в гості запрошує».

(Народне прислів'я)

Б Е Р Е З І Л Ь

Свято Явдохи-плющихи (14 березня).
За старим стилем це перший день весни.

Вже прийшла Явдоха
Кожуха трусити,
Хліборобський рік почати,
Землю розбудити.
З тіста «жайворонків»
Печить, господині,
Птахів зустрічаєм
Із вирію нині.

Кононів день (18 березня)

«На Коноповій динні город сниться
господині»

(Народне прислів'я)

Весняний сонцеворот
Конон починає
І зимову довгу ніч
День переважає.
Йдіть, дівчата, до левади
Весну зустрічати,
Та весняним хорогодом
Птахів закликати.

Сорок святих (22 березня)

З цього дня має розпочатись справжня весна

«Топчу, топчу, ряст зелений,
Щоб було здоров'я в мене»
Сорок «голубочків»
Спече мама з тіста,
А бабуся висіє
Розсаду капусти.
Сорок вареників
Наліплять дівчата —
Будуть всіх сусідів
Ними пригощати.

Теплого Олекси (30 березня)

На Теплого Олекси виставляли біля вуликів ікони Зосима та Саватія — давніх покровителів бджільництва.

До тебе, Олексо,
З словами пошани
Пасічник виносить
Вулки з омшаника.
Бджоли вперше полетіли
По весняній просині.
Буде добрий взяток
Меду аж до осені.

Благовіщення (7 квітня). Традиційно це найбільше весняне свято. «На Благовіщення птня гнізда не в'є, дівка косу не плете».

(Народне прислів'я)

ВДОВИНИЙ ПЛУГ

Народе мій прекрасний, світлий мій!
Ти пам'яттю та славою багатий —
Згадай, як безкорисливо завжди
Вмів у біді ти всім допомагати.
Що з нами трапилось тепер, скажи?
Так бездуховність спопелила душу,
Що ми не дивимося в очі сироті,
Мимо вдови проходимо байдуже.
По звичаю, що здавна існував,
Поле не смів ніхто своє зорати,
Доки не зорана земля вдовина,
Доки сирітська буде заростати.
В день Благовіщення, благословенний день,
Збиралися громадою на віче,
Щоб вирішити знову гуртома
Таку важливу справу чоловічу.
І кожен знав, чиє сирітське поле,
А чи вдовине буде обробляти.
Бо обездолена така родина,
Бо кожна та вдова-сирітська мати.
А після свят, по добрій своїй волі
Весняну оранку розпочинали.
І віковичний добрий звичай цей
Усі «вдовиним плугом» називали.

Великдень, Паска — одне з найбільших, після
Різдва, християнських свят.

ДАРУЙМО ПИСАНКИ

Даруймо писанки.
Христос воскрес!
Любов свою даруймо
І добро.
Людські серця
Пробудяться, як весни,
Все навкруги
Оновиться, воскресне,
Щоб жити вічно.
А з писанки
Праматір-Берегиня
До сонця і зірок
Підносить руки,
Щоб захистити нас
Від зла і муки,
І вберегти від нас самих.
Христос воскрес!
В день цей великодній
Пробудження не знає
Берегів.
Усе живе радіє на землі.
І ми прощаєм
Наших ворогів.
Даруєм писанки
І йдемо на батьківські
Могили.
Христос воскрес!
Воїстину воскрес!

Наша національна обітниця — сучасні проводи.
Друга неділя після Великодня.

ВЕЧЕРЯ ДЛЯ ДІДІВ

Збирається родина за столом.
Старійшина сім'ї до спільної вечері
Запрошує всіх кривних, хто помер,
Та відчиняє перед ними двері.
І коливо для них стоїть в тарелі,
І свічечка освячена горить.
Зійшлося все сімейство на вечерю,
Бо є кого на неї запросить.
Родинну цю «вечерю для дідів»
Народна мудрість з давнини приносить.
Пам'ять у цей день об'єднує усіх
І серцем кожен з нас прощення просить.
Тоді очищення у душах настає,
Повинні ми, живі і суцї нині,
Навчитись в поколіннях зберегти
Святість обітниці в кожній родині.
На цвинтарі кує зозуля сива,
І чебрецями вся земля укрита,
Де заростають тернами могили —
Це ж при живих і при здорових дітях.
Мить каяття нехай їм серце стисне,
Хай хвиля болю напливе незрима.
Барвінок синій дивиться з надгробків
Докірливо дитячими очима.

Трійця, після Різдва та Великодня, вважається в народі одним з найбільших свят. Трійця — Зелена неділя, сьома неділя після Великодня.

КЛЕЧАЛЬНА СУБОТА

Плели дівчата з квітів віночки
Та берегли їх до Петрівочки.
Щоб щастя було, хлопці кохали
І щоб русалоньки не залякали.
Лепеха з річки, васильки з лісу,
Зелене гілля в старенькій стрісті.
А материнка — за образами,
Що цвітом ясним вбирала мама.
Так стало світло й просторо в хаті,
Дитинством пахнуть чебрець і м'ята.
Субота клечальна, запашне зілля,
За нею прийде Зелена неділя.

Двотижневий Петрівчаний піст (29 червня — 12 липня). Перший день Петрівки вважався початком косовиці сіна.

ПЕТРІВОЧКИ

У Петрівки день як рік
І коротка нічка.
Вибілює полотно
На рушники дочка.
На почухринах куделю
Матінка ладнає
Та петрівочки — пісні
З жінками співає.
Ну, а тато, косарів
Йде оповістити:
Петрівчані дні прийшли —
Час сіно косити.
В лісі тиша залягла,
Бо птахи та звірі
Діточок своїх виводять
І в доброту вірять.

ж — «почухрини» — коли жінки збиралися,
чухрали вовну, робили куделі і пряли.

Свято Івана Купала (з 6 на 7 липня),
Давнє язичницьке свято краси, молодості й
самоочищення.

ЗЕЛЕНЕ КУПАЛО

Вогні купальські —

Милій з другою.

Я ту ворогиню

Зову сестрою.

Зелене купало

Упало в літо,

Піду шукати

Папороть-цвіту,

Бо, як не знайду,

Буду нелюба

І друга піде

З милим до шлюбу.

Розквітни ясно,

Цвіте кохання,

Крадеться тихо

Зрадливий ранок.

Сестрин віночок —

Милому в руки,

А мій відносить

Хвиля розлуки.

На початку жнив із незжатих стебел в полі в'язали «Спасову бороду». І стояла вона до кінця жнив. «Спасова борода» — від свята Спаса, яке припадає на 19 серпня, з його приходом закінчується літо.

СПАСОВА БОРОДА

Красце літечко, красне,
Пшениченька ясна.
Сходились жєнці
Із усіх кінців.
Перед тим, як жали,
То в «Спасову бороду» клали:
Гроно калини,
Стрічку дівчини,
Окраєць хліба
Та дрібочку солі,
Щоб було завжди
Збіжжя доволі.
І «спасова борода»
Красуватись мала,
Доки господарю
Поле вижинали:
Толку кінчали,
Стебла дожинали,
Вінок обжинковий
Та пишний сплітали.

Спасові запуски (Спасівка) — з 14 до 29 серпня.
Маковія і першого Спаса (14 серпня).
Спас другий (Великий), Преображення господис
(19 серпня). Третій Спас, або післясвято Успення
(29 серпня).

СПАСІВКА

Щедра Спасівка у гостину йде

І за собою три свята веде

З маком освяченим, з васильками,

З медом духмяним та яблуками.

Прийшов перший Спас —

Попередив нас:

Красне літечко вже скінчилося,

Маковеем завершилося.

І випікають проворні жінки

Смачні «шулики» і «маковики».

Зібрав другий Спас

Весь врожай в запас.

Від душі хлібороб радіє:

Його справдилася надія.

І природи дарунки багаті

Віднесе селянин на посвяту.

А вже третій Спас

З осінню до нас.

Ластівки у вирій відлітають,

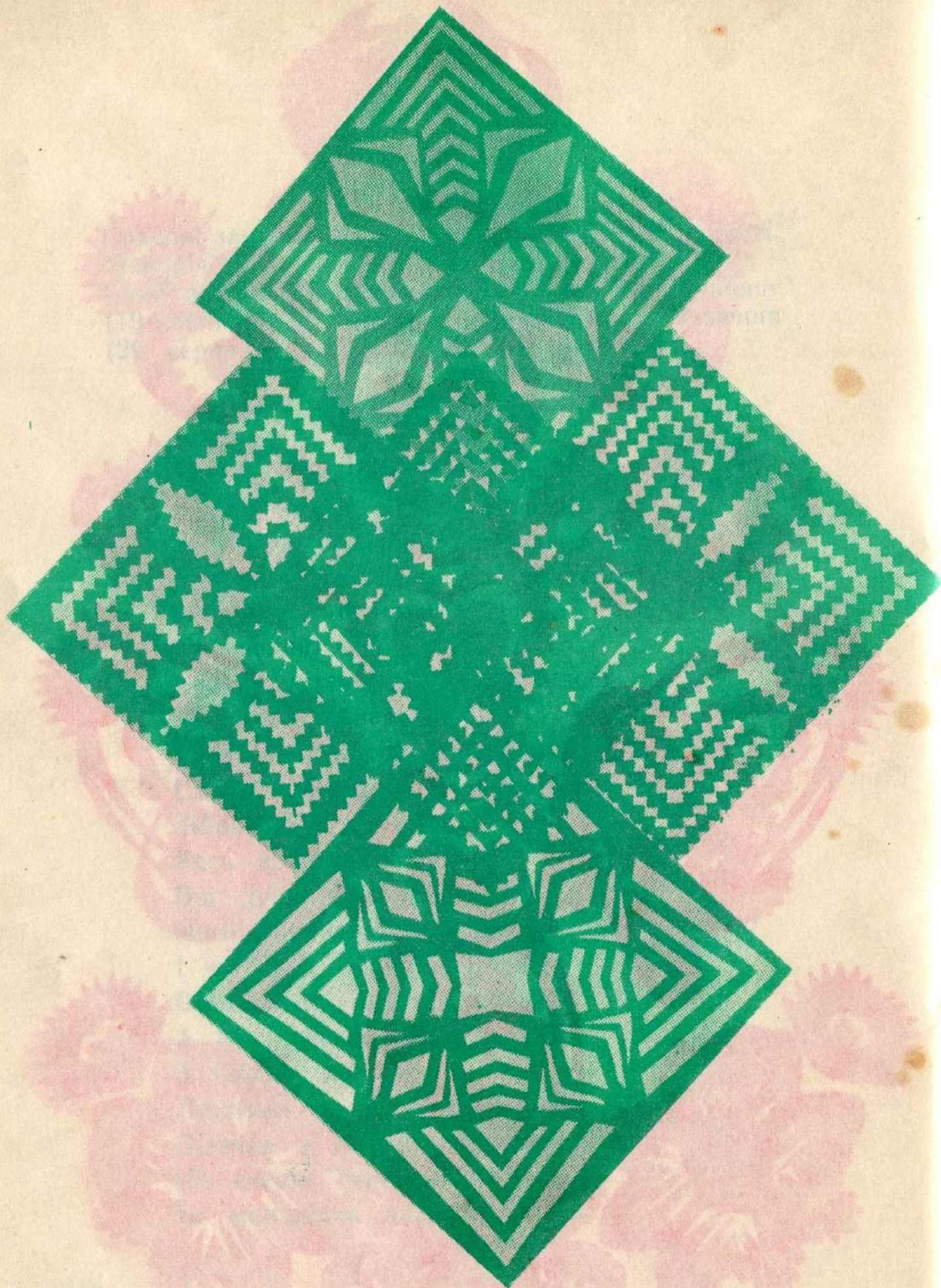
Літечко з собою забирають.

На стерні гуртуються лелеки,

Ім мандрівка випада далека.

Витинанка "ВЕСІЛЬНЕ ПЛЪЦЕ"

Витинанка "ОРНАМЕНТ"

Ярини (1 жовтня). Цей день ще називали «журав-
линим літом».

ЖУРАВЛЯТКО

По горбах високих
Відступало літо.
За ним журавлятко
Полетіло слідом.
Журавлиха-мама
Крила розметала,
Все його шукала,
Жалібно гукала.
А мале й уперте
Крила збило зовсім.
В літо не вернулось —
Полетіло в осінь.

День великомучениці Катерини (7 грудня). Це свято дівочої долі. Покрова (14 жовтня). Це була пора наймасовіших шлюбів.

НА КАТЕРИНИ

Ворожила дівчинонька:
У садочок вийшла,
Та й зрізала до схід-сонця
Гілочку із вишні.
Поставила у водицю
На покуті в хаті.
Стала долю дівочую
Свою закликати.
Як до Різдва розів'ється
І розквітне вишня,
То і доля у дівчини
Буде гарна й пишна.
Якщо гілці не судилось
Цвітом забуяти,
То прийдеться по осені
Покрову благати:
«Свята мати Покрівонька,
Покрий мою голівоньку».

День Андрія Первозваного (13 грудня)
«На Андрія робиться дівицям надія»

(Народне прислів'я)

НА АНДРІЯ

Зійшлись хлопці в хату
Калиту кусати,
А дівчата ворожити,
Андрія просити:
Андрію! Андрію!
Я маю надію
У день твого свята
Свою долю взнати.
Горить ясно свічка,
Сяє в темну нічку.
Біск у воду капотить,
Серце дівчини тремтить.
Тільки Андрій знає,
Що вилитись має:
Чи вдівець, чи молодець,
Може випливе вінець.

Тихо тьохнув соловей
У калиновім гіллі,
На другім кінці села —
Заквітчане весілля.

БЛАГОСЛОВИ, МАМО...

МАТЕРИН ХЛІБ

Матінка щастям мене наділяла,
Руками зшерхлими подавала
На рушникові із цвітом калини
Хліб-сіль на весілля своїй дитині.
Суворо вона мені наказала,
Ніколи щоб хлібом не гордувала.
Щоб кожну скибочку і скоринку
Ділила порівну, наполовинку.
Із нареченим ми хліб цілували,
Матері щиру подяку складали.

БЛАГОСЛОВИ, МАМО!

Благослови, моя мамо,
На щасливу долю.
Буду тепер колоситись
На чужому полі.
Будуть діти, мов зернята,
Онуки веселі.
Буду гарна господиня
У своїй оселі.

А мати плакала так гірко,
Бо відчахнулася від серця
Прекрасна і квітуха гілка.

ТРОІСТІ МУЗИКИ

Музиченьки грають,
Серце навпіл крають.
Плаче скрипонька,
Як та дівонька,
Що від неньки відірвали.
В чужину віддали.
І бухика в груди бубон:
— Гірко буде, гірко буде...
Передзвонюють цимбали:
— Вогню мало, вогню мало.
А сопілочка співає,
Тільки щастя обіцяє.
Наречена ж — мов лілея,
Сяйво радості над нею.

НА ВЕСІЛЬНІМ РУШНИКУ

На весільнім рушнику

Солов'ї співають.

Зустріча мене свекруха

Світлим короваем.

І веселі в неї очі,

І гарна постава.

Чи вживуться в однім гнізді

Ластівка і пава?

Буду я їй догоджати,

Буду шанувати.

Тільки нізащо не буду

Матінкою звати.

Бо одна вона, єдина

У цілому світі.

Нене моя, зоре моя,

Як в розлуці жити?

НА ПОСАД

Ой повели молоду на посад,
Не вернеться дівуваннячко вже назад.
Лягла хустка на голівоньку,
Нехай буде тобі щастя, мила дівонько.
Будеш ти віднині господинею,
У своїй домівці Берегинею.
Ще не раз прийдеться зажуритися,
Долі матері та жінки поклонитися.
А дружечки все співали, не журилися,
Гільцем весільним між собою поділилися.

ВЕСІЛЛЯ

В мого милого вже весілля,
Гості всі за столами сіли.
Наливають повнії чари,
І веселі дружки й бояри.
Я не винна в цьому, не винна,
В тебе очі сумні, єдиний.
Що з тобою ми натворили,
Горе-гордістю не поступились.
У житті, як на довгій ниві,
Знаю, будеш ще ти щасливим.
Ти порадь, що мені робити,
Де кохання своє подіти?

П О Р А Д А

— Ну як тобі, моя доню,
В свекрухи живеться?
Як в її сім'ї великій
І дружній ведеться?

— Нема чого жалітися,
Було б так довіку.

Усі мовчать, то й я мовчу —
Біда не велика.

Лиш досада: як я встану
До праці вбиратись,

Неприємно рушником
Мокрим утиратись.

— А ти вставай до роботи
Рано-пораненько,

Тоді будеш витиратись
Рушником сухеньким.

Л Е Л Е К И

Лелеки на добрих крилах
Маленьких дітей приносять.
Вони терпляче та вправно
Гнізда на літо мостять.
А мати гойдає колиску
Та піснею долю кличе:
— Зайди до дитини, щастя,
Натомлений трудівниче.
Лелеки слухали пісню,
Розправили крила білі,
І собою гніздо і щастя,
І колиску з дитям прикрили.

З М І С Т

Наш родовід	4
Рідна мова	5
Смуток калиновий	6
Материнська наука	7
Витинанки	8
Синова сорочка	9
Повір'я	10
Пусти, матусю, на вечірниці	13
Рушники	14
Козаче, приїдь...	15
Зимобор	18
Березіль	19
Вдовиний плуг	21
Даруймо писанки	22
Вечеря для дідів	23
Ключальна субота	24
Петрівочки	25
Зелене купало	26
Спасова борода	27
Спасівка	28
Журавлятко	29
На Катерини	30
На Андрія	31
Материн хліб	34
Благослови, мамо	35
Троїсті музики	36
На весільнім рушнику	37
На посад	38
Весілля	39
Порада	40
Ледеки	41

Моя родина 4
Моя мама 10
Моя бабуся 16
Моя дідусь 22
Моя сестра 28
Моя тато 34
Моя школа 40
Моя друзі 46
Моя країна 52
Моя природа 58
Моя культура 64
Моя історія 70
Моя мови 76
Моя традиції 82
Моя звичаї 88
Моя народні 94
Моя ремесла 100
Моя науки 106
Моя мистецтво 112
Моя спорт 118
Моя здоров'я 124
Моя безпека 130
Моя екологія 136
Моя економіка 142
Моя соціалізм 148
Моя політика 154
Моя війна 160
Моя мир 166
Моя культура 172
Моя мистецтво 178
Моя спорт 184
Моя здоров'я 190
Моя безпека 196
Моя екологія 202
Моя економіка 208
Моя соціалізм 214
Моя політика 220
Моя війна 226
Моя мир 232

Ч И Ж О Б А

Людмила Яківна

ВОДИ ЖИВОЇ ДЖЕРЕЛО

Вірші

ПІГАРЄВА Майя Іванівна

Витинанки

Тираж 3000 екз. Заказ 3472. Ціна договірна.
Жовтнева друкарня. 327050, Миколаїв-50, проспект Жовтневий, 296.